

261

UCHWAŁA Nr 225 RADY MINISTRÓW

z dnia 29 lipca 1964 r.

w sprawie organizacyjno-technicznej rekonstrukcji branż i gałęzi gospodarki uspołecznionej oraz regionów.

W celu stworzenia podstaw do intensywniejszego wzrostu ekonomiczno-społecznego oraz racjonalnego planowania rozwoju gospodarczego branż, gałęzi gospodarki narodowej i regionów przez stosowanie nowoczesnych, wysoko wydajnych metod oraz form organizacji produkcji i zarządzania, a zwłaszcza przez prawidłową koncentrację, specjalizację, modernizację, rejonizację i kooperację produkcji i usług oraz kojarzenie współpracy gospodarczej międzyzakładowej, międzybranżowej lub międzynarodowej, pozwalających na osiągnięcie znacznego wzrostu zdolności produkcyjnych i wydajności pracy oraz na wszechstronną poprawę innych efektów ekonomicznych w zasadzie bez nakładów na nowe inwestycje — Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Ministerstwa (centralne urzędy) nadzorujące branże i gałęzie gospodarcze, zjednoczenia wiodące, prezydenta wojewódzkich rad narodowych oraz wyznaczone przedsiębiorstwa (lub zrzeszenia przedsiębiorstw) przystąpią do opracowania programów organizacyjno-technicznej rekonstrukcji nadzorowanych branż i gałęzi gospodarki narodowej lub regionów według zasad uregulowanych uchwałą, dostosowanych do ich warunków i potrzeb.

2. Uchwała dotyczy głównie branż oraz gałęzi przemysłowych i budowlanych. Programy rekonstrukcji branż resortów przemysłowych i budowlanych powinny być opracowane w takich terminach, by zadania i efekty gospodarcze związane ze sporządzeniem innych części planu wieloletniego mogły być włączone do planu 5-letniego na lata 1966—1970. Programy te powinny być opracowane nie później niż do dnia 31 marca 1965 r. Zakres branż, gałęzi gospodarczych i regionów objętych obowiązkiem opracowania programu rekonstrukcji określi dla poszczególnych resortów Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów oraz zainteresowanymi ministrami.

3. Ministrowie nadzorujący branże i gałęzie gospodarcze nie wymienione w ust. 2 (np. komunikacyjne, transportowe, łączności, rolnicze, leśne, handlowe, komunalne, geologiczne, gospodarki wodnej, żeglugowe itd.) wydadzą w terminie 3 miesięcy od wydania wytycznych, o których mowa w § 7 pkt 1, w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Nauki i Techniki, wytyczne w sprawie metod, trybu i terminów opracowania programu organizacyjno-technicznej rekonstrukcji podległych im gałęzi gospodarki.

4. Prezydya wojewódzkich rad narodowych wydadzą wytyczne w sprawie opracowania regionalnych planów rekonstrukcji w terminie 2 miesięcy od otrzymania wytycznych wymienionych w ust. 3.

§ 2. 1. Programy organizacyjno-technicznej rekonstrukcji, o których mowa w § 1, powinny wytyczyć — na podstawie analizy ekonomicznej aktualnego stanu krajowej bazy technicznej i światowych tendencji rozwojowych postępu techniczno-organizacyjnego — podstawowe kierunki kompleksowej polityki technicznej, organizacyjnej i ekonomicznej w przedmiocie racjonalnego ulepszenia istniejących form i metod organizacji produkcji i zarządzania oraz bazy technicznej branż i gałęzi gospodarczych lub regionów, a także stworzenia warunków ich dalszego optymalnego rozwoju i wszechstronnej intensyfikacji efektów działalności gospodarczej — w drodze przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych nie wymagających w zasadzie większych nakładów na nowe budownictwo inwestycyjne.

2. W toku prac nad programami należy w szczególności:

- 1) odtworzyć aktualny, kompleksowy obraz struktury techniczno-produkcyjnej i organizacyjnej branż lub gałęzi gospodarki, obejmującej jednostki gospodarcze branży, niezależnie od ich administracyjnego podporządkowania, formy własności i regionów (województw) oraz ich związków z innymi branżami i regionami,
- 2) przeprowadzić analizę makrostruktury branż i regionów, o której mowa w pkt 1, oraz wskazać ich braki, wady i nie wykorzystane rezerwy ekonomiczne w świetle rozwoju potrzeb społeczno-gospodarczych kraju (regionów),
- 3) na podstawie prac i analiz, o których mowa w pkt 1 i 2, nakreślić obraz możliwie optymalnej, dostosowanej do możliwości i warunków gospodarki narodowej, struktury organizacyjnej branż i regionów oraz ich prawidłowego funkcjonowania i zaprojektować racjonalne, rozłożone na odpowiednie okresy, zmiany w ich strukturze organizacyjnej, w podziale i rozmieszczeniu produkcji, strukturze sieci usługowej i transportowej oraz w systemie ich działania i współdziałania z innymi organizacjami gospodarczymi, zmierzające do osiągnięcia możliwie najlepszych, uzasadnionych interesem ogólnospołecznym efektów ekonomicznych, a zwłaszcza planowego wzrostu zdolności produkcyjnych i wydajności pracy przez pełniejsze wykorzystanie wszelkiego rodzaju rezerw produkcyjnych i techniczno-organizacyjnych oraz intensywniejszą aktywizację gospodarczą regionów i obniżenie kosztów własnych działalności,
- 4) nakreślić dla poszczególnych okresów planu perspektywicznego, planów wieloletnich i okresowych planów gospodarczych zadania i wytyczne zmierzające do stopniowego osiągnięcia efektów, o których mowa w pkt 3, w sposób najbardziej odpowiadający potrzebom ogólnospołecznym i zasadom racjonalnego gospodarowania i zarządzania oraz pozwalający najlepiej wykorzystać ich rezerwy ogólne i lokalne (zwłaszcza postępu technicznego i ekonomiczno-organizacyjnego); do typowych przedsięwzięć organizacyjno-technicznej rekonstrukcji zalicza się (przykładowo): racjonalny podział produkcji (usług), prawidłową specjalizację, rejonizację, koncentrację i kooperację produkcji, tworzenie kombinatów produkcyjnych, racjonalne kojarzenie inwestycji, podejmowanie wspólnych przedsięwzięć, wspólne wykorzystywanie istniejących urządzeń technicznych, zaprojektowanie i wprowadzenie optymalnych rozmiarów przedsięwzięć, kompleksową zmianę profilu produkcyjnego w wyniku specjalizacji, ulepszenie struktury i wykorzystanie urządzeń ogólnych, realizację międzynarodowego podziału pracy oraz inne przedsięwzięcia tego rodzaju;
- 5) ustalić bilans zdolności produkcyjnej przewidywanej w

poszczególnych okresach w wyniku przedsięwzięć rekonstrukcji, wzrostu bazy materiałowej oraz poprawy innych wskaźników technicznych i ekonomicznych, skoordynowanych z założonym w planach perspektywicznych (wieloletnich) wzrostem zapotrzebowania społecznego na wyroby (usługi) wykonywane przez daną branżę (region);

- 6) określić deficyt zdolności produkcyjnej, nie dający się pokryć w drodze przedsięwzięć rekonstrukcji organizacyjno-technicznej, wynikający z bilansu, o którym mowa w pkt 5, oraz konieczne rodzaje, kierunki, rozmieszczenie, kolejność realizacji oraz optymalne rozmiary niezbędnych przedsięwzięć inwestycyjnych i ustalenie odpowiednich postulatów dotyczących prac nad planem inwestycyjnym lub jego aktualizacją;
- 7) określić nadwyżki zdolności produkcyjnej, które powstaną w wyniku realizacji programu rekonstrukcji organizacyjno-technicznej, i sposoby ich wykorzystania (eksport, wzbudzenie nowych kierunków popytu w kraju itp.);
- 8) ustalić kierunki i rozmiary rozwoju danej branży w poszczególnych regionach, skoordynowane z założonym w planie perspektywicznym (wieloletnim) wzrostem potrzeb społecznych i rozwojem tych regionów;
- 9) uwzględnić konieczność zaspokojenia potrzeb obrony narodowej.

3. Wnioski, wskaźniki i ważniejsze przedsięwzięcia programów rekonstrukcji, o których mowa w ust. 1 i 2, powinny stanowić, wraz z założeniami generalnymi inwestycji, odpowiednią część składową ogólnych wieloletnich planów rozwojowych branż i regionów.

4. Programy rekonstrukcji powinny objąć w pierwszej kolejności przedsięwzięcia organizacyjno-techniczne o charakterze międzyzakładowym lub międzybranżowym, wymienione w ust. 2 pkt 4, ulepszające poziom istniejącej bazy organizacyjnej i technicznej oraz pozwalające na osiągnięcie wzrostu zdolności produkcyjnej i wydajności pracy bez nakładów na nowe inwestycje. Generalne założenia inwestycji powinny objąć nowe inwestycje niezbędne do uzupełnienia deficytu zdolności produkcyjnych, koniecznych do zaspokojenia przyszłych potrzeb społecznych (ust. 2 pkt 6); zaplanowanie nowych inwestycji może nastąpić tylko w wypadku, gdy przewidywana realizacja programu rekonstrukcji nie zapewni założonego przyrostu zdolności produkcyjnych lub gdy potrzeby społeczne uzasadniają utworzenie nowych gałęzi wytwórczości.

5. Programy rekonstrukcji powinny zawierać ogólne kierunki rozwojowe branż i regionów oraz konkretne zadania zmierzające do ulepszenia ich struktury organizacyjno-technicznej, organizacji produkcji i zarządzania, usprawnienia systemu funkcjonowania oraz intensyfikacji form i efektów współpracy gospodarczej międzyzakładowej, międzybranżowej, międzyregionalnej i międzynarodowej. Poszczególne zadania powinny obejmować opracowane, w formie dostosowanej do ich charakteru i w miarę potrzeby poparte kalkulariantowym rachunkiem ekonomicznym, szczegółowo przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w odpowiednich przedsiębiorstwach i określonych terminach.

6. Program rekonstrukcji powinien być aktualizowany i dostosowywany do zmieniających się potrzeb i warunków ekonomiczno-społecznych, przy wykorzystaniu osiągnięć postępu technicznego, ekonomicznego i organizacyjnego, oraz do warunków rozwoju międzynarodowej współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej. Zatwierdzone przedsięwzięcia rekonstrukcyjne powinny być realizowane sukcesywnie.

7. Ważniejsze zadania, środki i skutki realizacji programu przedsięwzięć rekonstrukcyjnych powinny być włączone do odpowiednich części narodowych planów gospodarczych (perspektywicznych, wieloletnich i okresowych) tych jedno-

stek organizacyjnych lub ich zgrupowań gospodarczych, których dotyczą, oraz do planów przedsiębiorstw.

§ 3. 1. Podstawowymi programami rekonstrukcji organizacyjno-technicznej są kompleksowe, ogólnokrajowe programy rekonstrukcji branż (gałęzi gospodarki narodowej), obejmujące jednostki organizacyjne należące do branży (podbranży, grupy asortymentowej, gałęzi gospodarczej, grupy usługowej itp.) niezależnie od ich przynależności organizacyjnej i administracyjnej, formy własności i lokalizacji (np. przemysł kluczowy, terenowy, spółdzielczy, organizacji społecznych, rzemieślniczy).

2. Programy rekonstrukcji ogólnobranżowej opracowują właściwe ogólnokrajowe zjednoczenia wiodące (jednostki równorzędne), a w razie niewyznaczenia jednostki wiodącej — właściwy organ centralny koordynujący tę gałąź gospodarki w zasięgu ogólnokrajowym (np. Komitet Drobnej Wytwórczości, ministerstwo, centralny związek spółdzielczy).

3. Jednostka wiodąca (ust. 2) w zasięgu ogólnokrajowym może zobowiązać do opracowania wycinka programu rekonstrukcji branżowej, obejmującego grupę przedsiębiorstw zlokalizowanych w określonym rejonie albo stale ze sobą kooperujących lub produkujących wyroby wyodrębniającej się podgrupy asortymentowej, właściwe zjednoczenie wiodące terenowo-branżowe, przedsiębiorstwo prowadzące lub patronackie (zrzeszenie asortymentowe, terenowy ośrodek branżowy, kombinat wielobranżowy itp.). Obowiązek opracowania programu rekonstrukcji branży w zakresie danego województwa spoczywa z reguły na właściwym organie porozumienia terenowo-branżowego. Skoordynowanie programu rekonstrukcji branży w zakresie danego województwa z programem rekonstrukcji regionalnej (§ 4) tegoż województwa należy do obowiązków prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej.

§ 4. 1. Programy organizacyjno-technicznej rekonstrukcji regionalnej obejmują zagadnienia kompleksowego rozwoju regionu, skoordynowanego z planami zagospodarowania przestrzennego oraz ogólnymi kierunkami rozwoju gospodarczego objętymi programami rekonstrukcji branżowej (§ 3), oraz rekonstrukcji urządzeń i usług ogólnych (§ 5), opracowywanymi w skali ogólnokrajowej; w zakresie problematyki rekonstrukcji branżowej i ogólnousługowej organy opracowujące kompleksowy program rekonstrukcji regionu upoważnione są do wysuwania uzasadnionych ekonomicznie i społecznie wniosków w sprawie intensywniejszego wykorzystania miejscowych rezerw zdolności produkcyjnych, zatrudnienia, surowców lokalnych, powierzchni produkcyjnej itd. lub lepszego zaspokojenia miejscowych potrzeb.

2. Do zasadniczych problemów, które powinny objąć programy kompleksowej rekonstrukcji regionów, zalicza się kojarzenie działalności, skooperowanie przedsięwzięć i wspólne wykorzystanie urządzeń o znaczeniu miejscowym przez jednostki organizacyjne zlokalizowane na terenie regionu (np. wspólne inwestowanie lub wykorzystywanie istniejących urządzeń ogólnych i świadczenie usług, jak np. baz remontowych, urządzeń energetycznych, ciepłych, wodnych, środków transportowych, sprzętu zmechanizowanego, narzędziowni, modelarni, odlewni, laboratoriów, biur projektowych, konstrukcyjnych, technologicznych, urządzeń socjalnych, komunalnych itd.).

3. Programy kompleksowej rekonstrukcji regionów opracowują prezydium właściwych wojewódzkich rad narodowych (wojewódzkie komisje planowania gospodarczego i pracownice planów regionalnych); prezydium wojewódzkich rad narodowych mogą zobowiązać określone powiatowe lub miejskie organy planowania gospodarczego do opracowania terenowych programów rekonstrukcji dla wybranych większych ośrodków miejskich lub powiatowych o bardziej skomplikowanej problematyce rozwojowej.

§ 5. Programy rekonstrukcji, o których mowa w § 1 ust. 3, w skali ogólnokrajowej opracowują właściwe ministerstwa wiodące (urzędy centralne) oraz właściwe organy terenowe na podstawie wytycznych ministerstwa (urzędu centralnego).

§ 6. 1. Poszczególne przedsiębiorstwa produkcyjne lub zakłady użyteczności publicznej nie opracowują w zasadzie odrębnych programów rekonstrukcji, lecz włączają do swych planów techniczno-ekonomicznych dotyczące ich konkretne przedsięwzięcia techniczne i organizacyjne, wynikające z programów rekonstrukcji branżowej, regionalnej lub ogólnousługowej, zatwierdzone do realizacji w odpowiednim okresie planu, uwzględniając w odpowiednich elementach planów zadania, potrzebne nakłady, środki i efekty ekonomiczne.

2. Organ odpowiedzialny za opracowanie danego programu rekonstrukcji branżowej lub regionalnej obowiązany jest stale współpracować z innymi zainteresowanymi organami, niezależnie od ich szczebla i podporządkowania administracyjnego, koordynując opracowania ich wycinków programu, wchodzących do programu ogólnego, oraz udzielając im niezbędnych wskazówek.

3. Organy opracowujące kompleksy lub wycinki korespondujących ze sobą programów rekonstrukcji obowiązane są ze sobą bezpośrednio współpracować i wymieniać wzajemnie potrzebne informacje lub opracowania.

4. Generalnym koordynatorem całości prac związanych z opracowaniem kompleksowych programów rekonstrukcji (w skali całej gospodarki narodowej, resortów, branż i regionów) pod kątem widzenia potrzeb planowania gospodarczego oraz organem odpowiedzialnym za włączenie do planów perspektywicznych, wieloletnich i okresowych zadań, przedsięwzięć, wytycznych i wskaźników, jest Komisja Planowania przy Radzie Ministrów.

5. Opracowania związane z programem rekonstrukcji powinny być podbudowane analizą ekonomiczno-organizacyjną oraz przewidywać w miarę możliwości kilka alternatywnych rozwiązań, wskazując ekonomiczno-społeczne skutki ich przyjęcia.

6. Założenia, kierunki i terminy związane z realizacją programów rekonstrukcji zjednoczeń, resortów i regionów przedstawia Radzie Ministrów Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów wraz z projektami wieloletnich i okresowych planów gospodarczych.

§ 7. Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów:

- 1) ustalili ogólne wytyczne metodologiczne programowania przedsięwzięć rekonstrukcji organizacyjno-technicznej oraz włączania jej zadań do planów gospodarczych,
- 2) określili zasadnicze kierunki programowania rekonstrukcji o znaczeniu międzyresortowym, międzyregionalnym i międzynarodowym, skoordynowane z przyjętymi kierunkami rozwoju techniki i osiągnięciami nauki oraz zasadami współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej z zagranicą,
- 3) koordynuje całość prac naukowych i doświadczalnych nad metodologią programowania i planowania rekonstrukcji organizacyjno-technicznej.

§ 8. Na podstawie ustaleń, o których mowa w § 7 pkt 1 i 2, stanowiących pierwsze stadium prac zapewniających właściwe przygotowanie programów rekonstrukcji organizacyjno-technicznej i jej zasadniczych kierunków, Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów określi w instrukcjach o opracowaniu projektów planów wieloletnich i perspektywicznych oraz planów regionalnych szczegółowy tryb i zasady oraz podstawowe elementy programów rekonstrukcyjnych. To drugie stadium prac powinno być ściśle

skoordynowane z całokształtem opracowań w zakresie planów wieloletnich i perspektywicznych, których integralną część stanowią programy rekonstrukcyjne.

§ 9. 1. Ministerstwa i zjednoczenia wiodące, prezydya wojewódzkich rad narodowych oraz ich organy dostosują wytyczne, o których mowa w §§ 7 i 8, w terminie 3 miesięcy od ich wydania, do warunków i potrzeb odpowiednich gałęzi gospodarki narodowej oraz obowiązane są uwzględnić przy opracowaniu i rozpatrywaniu projektów programów rekonstrukcji i projektów ważniejszych przedsięwzięć przede wszystkim konieczność:

- 1) pełnego zaspokojenia istniejących i przewidywanych potrzeb społecznych w zakresie danej gałęzi gospodarki narodowej,
- 2) pełnego wykorzystania istniejących rezerw produkcyjnych dla eliminacji zbędnych inwestycji, zastąpienia inwestycji przedsięwzięciami organizacyjno-technicznymi lub oszczędniejszego zainwestowania projektowanych obiektów w wyniku rozwiązań programu rekonstrukcji,
- 3) pełnego zagospodarowania powstających odpadów produkcyjnych lub produktów ubocznych oraz surowców wtórnych,
- 4) wielostronnego kojarzenia przedsięwzięć gospodarczych, zakładów i urzędzeń oraz zamierzeń inwestycyjnych mogących służyć kilku użytkownikom.

2. Jeśli zainteresowana jednostka organizacyjna (np. inwestor) odmawia zgody na zaproponowaną w programie rekonstrukcji formę współpracy lub realizacji przedsięwzięcia, a podjęcie jej jest podyktowane interesem ogólnospołecznym i uzasadnione znacznym efektem ekonomicznym, jednostka nadrzędna tego przedsiębiorstwa (inwestora) może polecić obowiązkowe podjęcie właściwej współpracy (przedsięwzięcia) lub zastosować inne środki niezbędne do osiągnięcia określonego efektu zgodnie z obowiązującymi przepisami.

3. Prezydya właściwych rad narodowych odmówią ustalenia lokalizacji szczegółowej obiektu inwestycyjnego, którego celowość i zakres rzeczowy nie uzyskały pozytywnej opinii właściwego ogólnobranżowego zjednoczenia wiodącego (innej jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za program rekonstrukcji).

§ 10. Wykonanie uchwały porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Przewodniczącym: Komitetu Nauki i Techniki, Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Komitetu Drobnej Wytwórczości oraz właściwym ministrom (kierownikom urzędów centralnych) i prezydiom wojewódzkich rad narodowych.

§ 11. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: w z. P. Jaroszewicz